Universitätsbibliothek Paderborn

Œcvmenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. III. Corollarium finale præsentis disquisitionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

Visual Library

PROBATIO X.

Refutatoria axiomatum Puteani poſtremis duobus capitibus ab ipſo traditorum.

183. HIc ſpecialiter vindicanda occurrit ſtatûs Clericalis, Bonorumque Eccleſiaſticorum à tributis Regalibus immunitas, circa quæ tenendum eſt, non Eccleſiarum duntaxat, ſed etiam Clericorum Bona exempta eſſe à tributis Regalibus. *Nam in Cap. Non minùs. De immunitate Eccleſiaſt. Cap. Adversùs. & Cap. Clerici. eod. tit.* ſubijciuntur excommunicationi Conſules ac Rectores Civitatum, qui Eccleſias, vel Eccleſiaſticos viros tallijs, collectis, & exactionibus alijs aggravare nituntur. Cui conformiter *in Cap. Clerici. De immunit. Eccleſ. in 6. & Clement. ult. De cenſibus.* præcipitur: *Ne à perſonis Eccleſiaſticis, aut pro ſuis rebus proprijs tributa exigantur.* Quæ univerſalitas verborum non complectitur duntaxat Clericorum, ſpirituali, v. g. decimarum, ſeu beneficialium redituum titulo quæſita, ſed bona etiam acquiſita ex hæreditatis, alióve temporali titulo; ſiquidem talia perſonarum Eccleſiaſticarum bona non poſſent eſſe ſubjecta tributis Regijs, quin hæc ex authoritate Regiâ exigenda eſſent ab eorundem poſſeſſoribus Clericis. In quantum igitur iſti ſunt exempti à juriſdictione ſæculari, in tantum, oportet, ipſorum quoque bona eſſe ſic exempta.

184. Et hinc reprobanda eſt quorundam Juris *Civilis* Interpretum ſententia, qui ex lege *Ad inſtitutiones. Cod. De ſacroſanctis Eccleſijs.* & alijs legibus contendunt, obſtringi Clericos ad tributa impoſita pro conſtructione pontium, & itinerum. Quibus tamen legibus apertè reſiſtunt, earumque adeò vim tollunt *præcitati* Canones *Cap. Non minùs.* & *Cap. Adversùs, De immunit. Eccleſiaſt.* ubi prohibetur, *imponi tributum Clericis pro ijs communibus neceſſitatibus, inconſulto Romano Pontifice, vel, ſi hic adiri non poſſit, abſque conſenſu Epiſcopi & Cleri* (Capituli ſaltem Cathedralis) *tantam neceſſitatem, & utilitatem aſpicientis, ut abſque ulla exactione ad reparandas communes utilitates, vel neceſſitates, ubi laicorum non ſuppetunt facultates, ſubſidia per Eccleſias exiſtiment conferenda.*

185. Hæc proinde, & alia immunitatis Eccleſiaſticæ Jura, ut Reges, Principes, & Magiſtratus ſæculares curent, illibata ſervari, graviſſimis verbis eos hortatur ſacra Tridentina Synodus *Seſſ. 25. de Reformat. cap. 20.* Nec porrò illa Clericorum exemptio eſt ſolummodò à tributis, ſeu oneribus *realibus*, ſed etiam muneribus & obſequijs *perſonalibus*. Hæc enim ſunt in triplici differentia. *Alia* namque ſunt ſordida, ac dedecentia ſtatum Clericalem; veluti foſſio arenæ, atque ab his non Clerici duntaxat, ſed eorum quoque domeſtici eximuntur tum per SS. Canones *in Cap. Generaliter. Cap. Iuxta ſanctionem. Cap. Placet. 16. q. 1.* Tum per Leges etiam Imperatorias *in leg. 10.* & alijs. *Cod. De Epiſcopis & Clericis. Alia* deinde munera Communitatis ſunt honorifica; veluti Rectoratus civitatis. *Alia* denique indifferentia ſunt; veluti officium tutoris & curatoris. A cujuſmodi proinde civium officijs eximi etiam Clericos, eruitur *ex Cap. Generaliter. 16. q. 1.* & *toto titulo, De immunit. Eccleſiaſt.* Nec non *ex titulo, Ne Clerici, vel Monachi.* uti etiam *ex Legibus 1. 2. 9. 10. & 11. Cod. De Epiſcopis & Clericis.* Quæ tamen aliqualem ſuſcipiunt moderationem ex dicendis in ſubſequente corollario.

§. III.

Corollarium finale præſentis diſquiſitionis.

ILLATIO I.

EXplicatur; *Quomodò perſonæ Eccleſiaſticæ ex* 186.
juſtitia Legali *obſtringantur Communitati quoque politicæ, intrà quam vivunt?* Cùm enim Clerici ſint Reipublicæ Civilis membra, ſeu Cives; uti latè diſcutit Felinus *in Cap. Eccleſia. n. 69. De Conſtitut.* ipſi namque indigent etiam Communitate Civili & Politicâ ad vitæ temporalis conſervationem, uniunturque adeò in hunc finem cum Laicis in uno corpore Politico, ſeu in unâ Civitate. Ideo perſonas quoque Eccleſiaſticas jure naturali, ex vi Iuſtitiæ Legalis oportet, ea pro Communi Civitatis Bono præſtare, quæ hujus publicæ neceſſitati convenientia ſunt. Cui tamen doctrinæ videtur obſtare exemptio ac im̃unitas Eccleſiaſtica, per quam non tantùm perſonæ Clericorum eximuntur à poteſtate Civili quoad judicia, ſeu tribunalia cauſarum tum Eccleſiaſticarum, tum etiam temporalium, Civilium, atque Criminalium *Ex Cap. Si diligenti. Cap. Significâſti. De foro compet.* & Concil. Trid. *Seſſ. 25. c. 20. De reform.* Sed inſuper bona ipſorum exempta ſunt à temporalibus tributis ac oneribus, *Ex cap. Non minùs. Cap. Adversùs. De immun. Eccleſ. Cap. Noverit. De ſent. excom. & Cap. Quanquam. De Cenſibus.* Ad iſta tamen, in ſpeciem adverſantia, inter ſe concilianda, duas hîc quæſtiones elucidabimus; alteram in præſenti decidendam; *Quomodò ſcilicet Clerici obligentur legibus Civilibus?* Alteram ſequenti Illatione diſcutiendam; *In quibus nimirum caſibus Eccleſiaſtici tributa ſolvere poſſint, ac debeant.*

Circa priorem igitur difficultatem *primò* 187.
certum eſt, Eccleſiaſticos non ligari civilibus legibus, quæ immunitati ipſorum ſunt contrariæ. Nam hujuſmodi ſunt injuſtæ, ſive *directè* ac *expreſſè* diſponant de materiâ ſpirituali, vel Eccleſiaſtica; ſive ſolùm *indirectè* violent libertatem Eccleſiarum, taliter circa materiam Civilem diſponendo, ut inde redundet aliquid contrà jura Ordinis Eccleſiaſtici, vel contra privilegia huic à Deo, Pontifice, ſeu Imperatoribus conceſſa. Hinc Magiſtratus, ſeu Princeps ſæcularis in ferendis talibus legibus, graviſſimè peccat peccato tum ſacri-

 legij

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

legij, virtuti Religionis adverſantis, tum injuſtitiæ, ſeu *uſurpatæ Iuriſdictionis*: adeoque non tantùm à Iure Canonico, ſed à Iure quoque Civili reprobantur tanquam iniquæ leges hujuſmodi. *Cap. Eccleſia. Cap. Quæ in Eccleſiarum. De conſtitut. Cap. Noverit. De ſent. Excommunic. & in plurib. leg. Cod. De Sacroſanct. Eccleſ.*

188. 2. Aſſerendum, *Clericos quoad vim Directivam* in conſcientiâ teneri legibus Civilibus juſtis ac neceſſarijs, quæ pro totâ Communitate populi latæ, materiam Clericis, alijſque Civibus communem reſpiciunt, & abſque indecentiâ, & iniquo Clericorum gravamine ab his ſervari poſſunt. Sotus *lib. 1. de Iuſt. q. 6. a. 7. in princ.* Bellarm *lib. 1. de Clericis. c. 28.* Panormit. *in Cap. Eccleſia n. 13. De conſtit.* Nam ejuſmodi leges per ſacros Canones approbantur, & quaſi canonizantur in ordine ad Clericos; juxta *Cap. Innotuit. De arbitris. Cap. Lege. Cap. Si in adjutorium. Cap. De Capitulis. diſt. 10. & Cap. Cùm ad verum. diſt. 96.* Ubi & alijs in locis ait Papa, ſe curare, ut Imperatoris leges ſerventur, item Pontifices ipſos pro curſu temporalium rerum temporalibus ſeu Civilibus uti legibus, quæ proinde à Clericis ſervand ſunt in his, quæ nec ſunt contra Canones, nec Clericis præjudicant. Ex quâ ſacrorum Canonum proviſione infertur, perſonas Eccleſiaſticas obligari legibus Civilibus, non quâ Civiles ac Imperatoriæ ſunt, ſed ratione ſacrorum Canonum, eas pro Clericis approbantium, & ratione juris naturalis, vi cujus Clerici tanquam cives in materia merè Civili, ſuo tamen ſtatui conveniente, obligantur habere uniformitatem cum cæteris concivibus. Ex quâ ratione, ſi lex Civilis taxaverit rei cujuſdam v. g. tritici pretium, obligantur Clerici ex juſtitiâ ad non vendendum cariùs: ſimiliter ſi Magiſtratus ſæcularis contractui alicui Civili, ſeu confectioni Teſtamenti præſcripſit certam ſolennitatem ſubſtantialem, hâc omiſsâ, Clericorum quoque contractus ſeu Teſtamenta, exceptis tamen pijs legatis, ſunt nulla & irrita.

189. Aſſerendum 3. Leges Civiles non poſſe unquam Clericos obligare *quoad vim coactivam*: ſunt enim extra juriſdictionem Magiſtratûs ſæcularis, gaudentque immunitate Fori, nec adeò ab illo cogi poſſunt ad ſuarum legum obſervationem, vel ob harum transgreſſiones puniri: ne tamen delicta in ipſis maneant impunita, Prælatis Eccleſiaſticis incumbit, pœnam ſumere de Clericis temerè violantibus leges Civiles, quamvis non oporteat, imponi pœnam hiſce legibus deſignatam, ſed aliam arbitrio Iudicis Eccleſiaſtici taxandam. Covarru. *lib. pract. quæſt. 6. 33. in fine.* Salcedo *in Pract. Crim. cap. 66.*

ILLATIO II.

190. Exponitur; *In quantum exemptio Clericorum à collectis ſæcularis poteſtatis habeat locum?*

Inprimis namque certum eſt, omnes Eccleſias & Eccleſiaſticas perſonas à debito ſolvendi tributa, exemptas eſſe, quoad bona non tantùm Eccleſiaſtica, ſed etiam patrimonialia. *Ex Cap. 1. De immunit. Eccleſ. in 6. Clement. Præſenti. De Cenſibus. Auth. Item nulla communitas. Cod. De Epiſcopis & Clericis. Leg. Sancimus. Cod. De Sacroſanctis Eccleſ.* Quam à ſolutione gabellarum immunitatem eſſe Iuris non tantùm humani Canonici, atque Civilis, ſed inſuper Divini, conſtat ex verbis Concil. Trident. *Seſſ. 25. De Ref. c. 20.* decernentis: *Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitatem Dei ordinatione, & Canonicis ſanctionibus conſtitutam eſſe.*

Dicendum 2. In caſu aliquo extraordinario poſſe ac debere Clericos ſolvere gabellas, 191.
quando ſcilicet cauſa contribuendi *immediatè* ac *directè* in particulari æquè tangit Eccleſiaſticos, atque Laicos, dum v. g. prædonibus agrum, in quo Eccleſia poſſeſſiones habet, devaſtantibus, pro his expellendis tributum imponitur; quo caſu, licèt aliqui exiſtiment, Clericos non debere contribuere, niſi Laicorum bona non ſufficiant, atque Summi Pontificis obtineatur conſenſus: attamen oppoſita ſententia à Doctoribus communiter tradita eſt ſimpliciter tenenda; quia cauſa contribuendi tunc concernit non tam publicam, quàm ſingulorum Civium & Clericorum privatam utilitatem. Atqui Capitulum *Adverſùs. De immun. Eccleſ.* exigens, ut pro tributis per Clericos ſolvendis conſulatur Summus Pontifex, tantùm loquitur de gabellis publicam utilitatem concernentibus. Ergo æquitati conſonum eſt, ut Papæ conſenſu non obtento, propriæ utilitatis, ac neceſſitatis causâ, in illo caſu Clerici contribuant.

Dicendum 3. Si cauſa contribuendi ſit utilitas publica, *per ſe* ac *directè* tendens in Bonum Communitatis, ac ſolùm *remotè* ac *conſequenter* cedens in Clericorum commodum, 192.
veluti refectio murorum & pontium Civitatis, ſeu cuſtodia urbis, tunc perſonas Eccleſiaſticas non poſſe ac debere ſolvere tributa, niſi Epiſcopus & Clerus tantam neceſſitatem, vel utilitatem aſpexerint, ut ad relevandas communes utilitates, vel neceſſitates, ubi Laicorum non ſuppetunt facultates, ſubſidia per Eccleſias exiſterent conferenda. *Ex claris verbis Capit. Non minùs. De Immunit. Eccleſ.* Etſi verò ad iſtam tributi conceſſionem olim Epiſcopi & Clerici ex Cathedrali, alijſque urbis Capitulis atque Vicarijs Forenſibus conſenſus ſufficeret. Nihilominùs ex Iure noviori *Capit. Adverſùs. eod. tit.* requiritur etiam conſenſus Summi Pontificis ob aliquorum imprudentiam hoc ſibi reſervantis: circa quod aliqui Doctores adeò ſunt rigoroſi, ut dicant, Cleri ac Epiſcopi in illas contributiones conſenſum eſſe *invalidum*, inconſulto Romano Pontifice: alij tamen, probabilius putant, eſſe *validum*, ſed *illicitum*, niſi fortè ob urgen-

urgentem neceſſitatem non poſſit adiri Papa, vel diſpoſitio *dicti capit. Adverſùs.* quoad licentiam à Summo Pontifice in illo caſu petendam, alicubi ſit legitimè abrogata.

193. Dicendum 4. Si cauſa contribuendi ſit publica totius Regni utilitas, quæ *remotiſſimè* ſolùm cedat in commodum Clericorum, tunc graviſſimâ urgente, v. g. bellorum neceſſitate, atque bonis Laicorum ad remedium adhibendum non ſufficientibus, tenentur etiam Clerici, Papæ tamen, & Cleri Diœceſani conſenſu priùs obtento, contribuere ad hujuſmodi neceſſitates. Probatur *ex leg. Nuſſus. Cod. De curſu publico.* ubi diſponitur: nullum debere habere immunitatem tempore expeditionis, licèt ſit domus Regia, aut Sacroſancta Eccleſia. Quæ lex non tantùm non corrigitur, ſed ſervatis conditionibus ſuprà poſitis, adjuvatur & approbatur *à Cap. Non minùs. & Cap. Adverſùs. De Immunit. Eccleſ.*

DISQUISITIO XII.

In quo cenſu habenda ſit Gallicana libertas prætenſa adverſùs jura Eccleſiaſtica?

§. I.

1. HUjus diſquiſitionis judicium haud difficulter ferri poteſt *ex antecedentibus*, cujus tamen accuratior diſcuſſio conſultò videtur facienda ex occaſione librorum, quos Petrus de Marca ſcripſit tum *de concord. Sacerd. & Imper* tum *de libertatibus Eccleſiæ Gallicanæ*. Cùm enim ex voluminibus à Petro Puteano editis, *ſuperiùſque* examinatis non Roma duntaxat, ſed Gallia quoque fuiſſet vehementer commota, juſſus fuit præinſinuatus de Marca doctrinam ijs libris contentam eatenus temperare, ut ſchiſmatis equidem removeret ſuſpicionem, ſed libertates Eccleſiæ Gallicanæ integras, ac illæſas ſervaret. De hoc igitur temperamento diſpiciendum hîc eſt; *An prætenſa Gallicana libertas cohæreat cum Iudicibus Eccleſiaſticis, & in quo propterea cenſu habenda ſit?*

§. II.

Summarium ex Petri de Marca axiomatibus circa Regis Franciæ erga cauſas Eccleſiaſticas prætenſa jura collectum, unà cum earundem refutatione, concluſioneque ſuper ijs reflexivâ.

2. AUthor *tractatûs de libertatibus Eccleſiæ Gallicanæ lib. 11. cap. 2.* axiomatibus Gallicanis ex Petro de Marca petitis peraccommodè præmittit ſequentē animadverſionem. Quod Chriſtus, inquit, tanquam officium, & debitum Principibus erga Eccleſiam impoſuit, hoc politici tanquam jus & authoritatem in ipſam interpretantur, & quos ille ſponſæ ſuæ conſtituit cuſtodes, protectores, & defenſores, ipſi arbitros, duces, ac dominos efficiunt, quam ut matrem colere, audire, ac ſequi Chriſtiani omnes tenentur, ei ut ancillæ præcipere, ac leges ponere ſuadent. Quid enim aliud eſt Principibus tradere facultatem, non ſolùm Eccleſiam ad Concilia convocandi, ſed etiam Concilijs tractanda proponendi, ita ut de alijs deliberare non liceat: ordinem ac modum præſcribendi, à quo ſi recedatur, inane ſit, quidquid fiat: decreta Conciliorum confirmandi, ſinè qua confirmatione robore careant: judicata ſuſpendendi, donec novo judicio, aut novo examine probata fuerint: Concilia, ex quibuslibet Epiſcopis conflandi, juriſdictionem aliunde non habentibus conferendi: cauſam unius Provinciæ, alterius Provinciæ Epiſcopis definiendam committendi: aliaque ſimilia præſtandi. Hæc ſunt ex Petro de Marca Imperatorum Romanorum in Eccleſiam jura. Præſenſerat, illa omnia, ſi crudè dicerentur, horrorem Chriſtianis animis incuſſura. Quamobrem *cap. 1. in fine n. 1.* commotioni occurrere feſtinat his verbis, jam *ſupra* indicatis; *Quæcunque apud veteres Principes in cauſis olim viguerunt, locum apud nos habere non poſſunt.* Quid ni etiam apud vos? An quia hæc olim à Principibus uſurpata ſunt, contra Eccleſiæ libertatem, & jura, per vim, ac ſinè legitima facultate? Nequaquam. Sed quia inquit, *immutata aliquantiſper diſciplina antiquum illum ordinem nullo pacto admittere poteſt.* Itaque ſi rurſus immutetur aliquantiſper diſciplina, quæcunque apud veteres Principes olim viguerunt, locum apud Gallos habere poterunt; quoniam, ut ait Marca *cap. 5. initio. Quemadmodùm Imperij Romani mole in varias partes diſſectâ, Galliarum Provinciæ in victoriæ præmium Francorum Regibus, Divini Numinis auſpicijs, ceſſerunt, ita etiam imperij jura planè, & integrè cum illis communicata ſunt.*

Ex ijs pleraque adeò manifeſtâ cum rationis, ac fidei regulis pugnant, ut propoſuiſſe, confutâſſe ſit. Et ſanè ipſum etiam authorem illorum puduiſſet, niſi pro ſuo more interjectis aliquibus verbis emollijſſet. Ne quis autem arbitretur, ea in uſum evocari poſſe, expendenda ſunt exempla, quæ profert; rarò enim aliud genus probationum adducit, aut adducere poteſt. Pro cauſis tam malis militare nequeunt rationes, quarum falſitatem, aut debilitatem detegere in promptu non ſit. 3.

Axioma *primum* Petri de Marca.

HIc Author *locis in progreſſu citandis* prætendit, Regibus eſſe ſpeciale jus erga convocationem Conciliorum etiam Oecumenicorum, ac præſentiam, præſidentiamque in illis.

Reſponſio.

AUthor *dicti tract. lib. cit. cap. 2. à n. 5.* ita reſpondet. Licèt conſenſus Principum ad congreganda Concilia de facto neceſſarius ſit, ac poſſint ipſi etiam de jure illorum convocationem impedire, cùm juſtis de cauſis metuunt, aliquid contra ſua, vel Regni jura moliendum, ut tempore Ludovici Pij, & alias, 4.

quam.